

PHẦN MỘT

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ CHƯƠNG TRÌNH, TÀI LIỆU VÀ PHƯƠNG TIỆN, PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN

I – MỤC TIÊU MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ VÀ YÊU CẦU CỦA CHƯƠNG TRÌNH MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN LỚP 8

1. Mục tiêu của môn Giáo dục công dân ở trường Trung học cơ sở

Môn Giáo dục công dân (GDGD) ở trường Trung học cơ sở (THCS) nhằm giáo dục cho học sinh (HS) các chuẩn mực của xã hội đối với người công dân ở mức độ phù hợp với lứa tuổi ; trên cơ sở đó góp phần hình thành những phẩm chất nhân cách của con người Việt Nam trong giai đoạn hiện nay, phù hợp với xu thế phát triển và tiến bộ của thời đại.

Học hết lớp 9 trường THCS, HS cần đạt được :

a) Về kiến thức

– Hiểu được những chuẩn mực đạo đức và pháp luật cơ bản, phổ thông, thiết thực, phù hợp với lứa tuổi HS THCS trong các quan hệ với bản thân, với người khác, với công việc, với môi trường sống và với lí tưởng của Đảng, của dân tộc.

– Hiểu ý nghĩa của các chuẩn mực đối với sự phát triển của cá nhân và xã hội ; sự cần thiết phải rèn luyện và cách thức rèn luyện để đạt được các chuẩn mực đó.

b) Về kĩ năng

– Biết đánh giá hành vi và hoạt động giao tiếp của bản thân cũng như mọi người xung quanh theo các chuẩn mực đạo đức, pháp luật, văn hoá xã hội ; biết lựa chọn và thực hiện cách ứng xử phù hợp.

– Biết tự tổ chức việc học tập và rèn luyện của bản thân theo yêu cầu của các chuẩn mực đã học.

c) Về thái độ

– Có thái độ đúng đắn, rõ ràng trước các hiện tượng, sự kiện đạo đức, pháp luật, văn hoá trong đời sống hàng ngày ; có tình cảm trong sáng, lành mạnh đối với mọi người, đối với gia đình, nhà trường, quê hương đất nước.

– Có niềm tin vào tính đúng đắn của các chuẩn mực đã học và hướng tới những giá trị xã hội tốt đẹp.

– Có trách nhiệm đối với hành động của bản thân ; có nhu cầu tự điều chỉnh, tự hoàn thiện để trở thành một chủ thể xã hội tích cực, năng động.

2. Yêu cầu chung của chương trình môn Giáo dục công dân lớp 8

a) Nội dung chương trình GDCC ở THCS nói chung, ở lớp 8 nói riêng là những giá trị đạo đức và pháp luật, thể hiện quan hệ của chủ thể với bản thân, với mọi người, với công việc và môi trường sống xung quanh các em hằng ngày.

Một trong những yêu cầu của môn GDCC ở THCS (đặc biệt là ở lớp 8 và lớp 9) là thông qua chương trình, nội dung, cách dạy học, hình thành ở HS tình cảm, niềm tin đạo đức và pháp luật. Trên cơ sở nhận thức cảm tính là chính ở tiểu học và các lớp 6, 7 mà giúp HS chuyển sang nhận thức lí tính ; từ *tư duy cảm xúc* (nhận biết bằng trực quan) chuyển dần sang nhận thức bằng *tư duy duy lí* (có phân tích cơ sở khoa học của các sự kiện, hiện tượng). Có như vậy mới hình thành ở HS động cơ bên trong, tạo ra niềm tin, giúp các em tự hoàn thiện, tự điều chỉnh để vươn tới cái chân, thiện, mỹ trong cuộc sống.

Đây là yêu cầu có tính đặc trưng của môn GDCC lớp 8 nói riêng, chương trình môn GDCC nói chung so với một số môn học khác.

b) Mục tiêu và nội dung môn GDCC lớp 8 là sự phát triển những chuẩn mực giá trị đạo đức, pháp luật, văn hoá của chương trình GDCC lớp 6, lớp 7.

Chương trình và nội dung môn GDCC lớp 8 nhằm củng cố, mở rộng hơn sự hiểu biết, rèn luyện kĩ năng, củng cố hình thành niềm tin ở các em, nâng cao trách nhiệm với tư cách là chủ thể của sự phát triển cá nhân và xã hội. HS phải thấy được, thực hiện các yêu cầu trong chương trình GDCC lớp 8 là đòi hỏi khách quan đối với mỗi người.

Đối với HS lớp 8, đòi hỏi phải có ý thức tự giác, chủ động thường xuyên rèn luyện theo các chuẩn mực đã xác định trong chương trình. Đồng thời, phải có nhu cầu chia sẻ, giúp đỡ người khác, đặc biệt là bạn bè trong lớp, trong trường, ở cộng đồng cùng thực hiện các chuẩn mực đó một cách tự nguyện.

HS lớp 8 phải có kĩ năng, có năng lực tự kiểm tra, tự điều chỉnh, tự đánh giá kết quả rèn luyện. HS tự lí giải được cho bản thân và giải thích cho người khác hiểu được ý nghĩa của các chuẩn mực đạo đức, quy phạm pháp luật và có những hành vi phù hợp ; có ý chí, nghị lực vượt khó để thực hiện theo các yêu cầu của xã hội, của cộng đồng, của nhà trường và những mong muốn chính đáng của bản thân đặt ra.

c) Xuất phát từ mục tiêu và yêu cầu trên đây, mà phương pháp và cấu trúc sách GDCD 8 cũng có những thay đổi. Vẫn cần nhắc lại rằng, dạy học môn GDCD không đơn giản là truyền thụ tri thức mà phải tổ chức hoạt động, vì chỉ có qua hoạt động mới hình thành được tình cảm, niềm tin đạo đức, pháp luật, và nhất là hình thành hành vi, thói quen đạo đức, pháp luật ở mỗi HS. Cần tránh lối dạy thiên về lí thuyết khô khan, xa rời thực tiễn, mà phải từ việc khai thác những chất liệu của cuộc sống và vốn kinh nghiệm đã có của bản thân mỗi HS, giúp các em thấu hiểu được nội dung, rèn luyện thái độ, hình thành tình cảm, niềm tin, thực hành các chuẩn mực giá trị và mẫu hành vi tích cực mà bài học đặt ra.

Muốn giảng dạy, tổ chức HS học tập tốt chương trình GDCD lớp 8, giáo viên (GV) phải nắm vững chương trình GDCD trường THCS, đặc biệt chương trình, nội dung GDCD lớp 6, lớp 7 để kế thừa, đồng thời nắm vững chương trình GDCD lớp 9 để có ý thức chuẩn bị cho HS học lên lớp 9.